

[Finansministeren.]

og det vil derfor heller ikke være rigtigt at søge dem begrænset ved finanspolitiske indgreb overfor købekraften.

Mere afgørende er det derimod, at devalueringerne har medført en forringelse i forholdet mellem priserne på vore eksportvarer og vore importvarer. De beregninger, der er foretaget i forbindelse med udarbejdelsen af nationalbudgettet for 1950, viser, at forringelsen af bytteforholdet overfor udlandet foreløbig kan opgøres til et tab på omkring 500 mill. kr. for et år, hvilket igen betyder, at der vil være en tendens til øget underskud på betalingsbalancens løbende poster. Denne tendens forstærkes gennem de indskrænkninger i importrestriktionerne, som er gennemført i overensstemmelse med de i Paris trufne aftaler. Hvor stort underskuddet på betalingsbalancen kan blive i 1950, er det naturligvis vanskeligt at skønne over, men det må anses for overvejende sandsynligt, at underskuddet vil blive væsentlig større end i 1949, hvor det efter de nu foreliggende oplysninger udgjorde knap 250 mill. kr. Bliver høsten i 1950 ringere end normalt, og viser det sig, at frigivelsen af importen virker stærkere, end man nu regner med, vil underskuddet kunne blive op mod 800 mill. kr.

I betragtning af de meget begrænsede valutareserver, Danmark i øjeblikket råder over, og i betragtning af, at Marshallhjælpen nu har kulmineret og vil blive væsentlig reduceret i de kommende år, vil det imidlertid blive en meget vigtig opgave for den økonomiske politik fremover at overvåge, at underskuddet på betalingsbalancen holdes indenfor de grænser, hvor der kan skaffes betalingsmulighed. Når det ikke længere er muligt at opnå dette gennem den direkte importkontrol, kan det blive nødvendigt at søge tendensen til stigende underskud på betalingsbalancen modvirket gennem finanspolitiske forholdsregler.

Det mål, man må sætte sig for finans- og pengepolitikken i den kommende tid, kan altså sammenfattende formuleres derhen, at man på den ene side må tage sigte på, at genopbygningen ikke går i stå, og at beskæftigelsen holdes oppe på et højt og stabilt niveau, og på den anden side må tilstræbe, at valutaforbruget bremses og eksporten opvundes. En almindelig begrænsning af forbruget gennem yderligere finanspolitiske forholdsregler vil formentlig kun i meget ringe grad påvirke importen eller stimulere eksporten, medens den vil virke svækkende på den økonomiske aktivitet og dermed på beskæftigelsen. Opmærksom-

heden må derfor specielt rettes mod den valutakrævende del af forbruget. De erfaringer, vi har gjort i tidligere perioder — jeg tænker her ikke mindst på 30'erne —, viser, at det er en særdeles vanskelig opgave at afveje de anførte hensyn overfor hinanden.

Ud fra den bedømmelse af udsigterne for den økonomiske udvikling i det kommende år, som man er nået til ved udarbejdelsen af nationalbudgettet for 1950, er man foreløbig standset ved det resultat, som de foreliggende skatteforslag er udtryk for. Hovedlinien i forslagene er den, at der som helhed ikke foretages nogen ændring i de gældende afgiftssatser, således at det samlede provenu af direkte og indirekte skatter hverken nedsættes eller forhøjes i forhold til provenuet i 1949—50. Det samme gælder udlignings-skatten, som tænkes udskrævet med 85 pct. i lighed med indeværende år.

Ud fra det nævnte skøn over de samlede udgifter, som tyder på en udgiftsstigning på henvend 100 mill. kr., og ud fra de anførte forudsætninger vedrørende indtægtsprovenuet, kommer man til det resultat, at overskuddet på det samlede statsbudget fra 1949—50 til 1950—51 vil vise en yderligere nedgang på mellem 100 og 150 mill. kr. Dette betyder, at der i det kommende finansår i bedste fald kun vil blive tale om et meget beskedent overskud. Jeg vil dog tilføje, at ved denne opgørelse, hvorved der nogenlunde nås balance, er samtlige statens anlægsudgifter medregnet blandt udgifterne, og anlægsvirksomheden er således forudsat finansieret gennem de løbende indtægter.

Det ligger i sagens natur, at skønnet over indtægterne er meget usikkert. Blandt andet kan man ikke se bort fra den mulighed, at de stigende priser i nogen grad vil påvirke købelysten overfor de forbrugsbeskattede varer, således at provenuet bliver mindre end påregnet.

Den finansielle udvikling tegner sig altså herefter ud fra de opridsede forudsætninger således, at vi fra et ret betydeligt overskud i finansåret 1948—49 til løbet af indeværende år og 1950—51 bevæger os hen mod det punkt, hvor der nogenlunde er balance mellem statens samlede udgifter og indtægter.

Ser man alene på den indkomstopsgående virkning af statsfinanserne, er stillingen altså den, at der sker en vis lempelse fremover. Denne forskydning bør imidlertid vurderes i forhold til forskydningen i investeringsaktiviteten og på betalingsbalancen. Set i forhold til den indre samfundsøkonomiske balance virker et underskud på beta-